

AGNIESZKA ROMANKO

NOWE STRUKTURY EKONOMICZNO-ADMINISTRACYJNE W KURII RZYMSKIEJ

Kuria Rzymska jest instytucją pochodzenia kościelnego, dlatego może być i jest modyfikowana oraz dostosowywana do potrzeb czasu. Po raz pierwszy, przystosowując Kurię Rzymską do wymogów Soboru Trydenckiego (1545-1563), papież Sykstus V w konstytucji apostolskiej *Immensa aeterni Dei* z 22 stycznia 1588 r.¹ nadał jej strukturę formalną. Papież Pius X, na mocy konstytucji apostolskiej *Sapienti consilio* z 29 czerwca 1908 r.², rozbudował strukturę Kurii, która

---

Dr AGNIESZKA ROMANKO – asystent Katedry Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego, Instytut Prawa Kanonicznego, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin; e-mail: aga2411@vp.pl

¹ SIXTUS V PP., *Institutio quindecim congregationum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, cum iurisdictionum et facultatum partita concessione, ad faciliorem universae reipublicae christianae statusque ecclesiastici et Romanae Curiae negotiorum et causarum expeditionem Immensa aeterni Dei* (22.01.1588), w: *Bullarum diplomatum et privilegiorum sanctorum romanorum pontificum Taurinensis editio: ocompleteior facta collectione novissima plurium brevium, epistolarum, decretorum actorumque S. Sedis a S. Leone Magno usque ad praesens*, t. VIII: *a Gregorio XIII ad Sixtum V*, Torino: Augustae Taurinorum, Seb. Franco et Henrico Dalmazzo editoribus 1863, s. 985-999. Papież wyodrębnił w strukturze Kurii Rzymskiej 15 kongregacji: pro Sancta Inquisitione, pro Signatura Gratiae, pro Ereptione Ecclesiarum et Provisionibus Consistorialibus, pro Ubertate Annonae Status Ecclesiastici, pro Sacri Ritibus et Caeremoniis, pro Classe Paranda et Servanda ad Status Ecclesiastici Defensionem, pro Indice Librorum Prohibitorum, pro Executione et Interpretatione Concilii Tridentini, pro Status Ecclesiastici Gravaminibus Sublevandis, pro Universitate Studii Romani, pro Consultationibus Regularium, pro Consultationibus Episcoporum et aliorum Praelatorum, pro Viis, Pontibus et aquis Curandis, pro Typographia Vaticana, pro Consultationibus Negotiorum Status Ecclesiastici.

² Pius PP. X, *Constitutio apostolica de Romana Curia Sapienti consilio* (29.06.1908), AAS 1 (1909), s. 7-19. Kuria Rzymska składała się z: 11 Kongregacji (Sancti Officii, Consistorialis, de Disciplina Sacramentorum, Concilii, Negotiis Religiosorum Sodalium Praeposita, de Propaganda Fide, Indicis, Sacrorum Rituum, Caeremonialis, pro Negotiis Ecclesiasticis Extraordinariis, Studio-rum), 3 Trybunałów (Sacra Poenitentiarum, Sacra Romana Rota, Signatura Apostolica) i 5 Urzędów

następnie została poszerzona w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1917 r.³ Papież Paweł VI konstytucją apostolską *Regimini Ecclesiae Universae* z 15 sierpnia 1967 r.⁴ dokonał reorganizacji tej instytucji zgodnie ze wskazaniem Soboru Watykańskiego II (1962-1965). Ustawodawca w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 r.⁵ poświęcił Kurii Rzymskiej dwa kanony (kan. 360-361) odsyłając do szczegółowych regulacji. W konsekwencji, papież Jan Paweł II w konstytucji apostolskiej *Pastor Bonus* z 28 czerwca 1988 r.⁶ zreorganizował Kurię Rzymską i podkreślił, że jest ona „organem służebnym w stosunku do Kościoła powszechnego i biskupów”, wskazując na „instrumentalny charakter [...] będącej niejako

---

(Cancelaria Apostolica, Dataria Apostolica, Camera Apostolica, Secretaria Status, Secretariae Breuium ad Principes et Epistolarum Latinarum).

³ *Codex Iuris Canonici Pii X Pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus* (27.05.1917), AAS 9 (1917), pars II, s. 1-593. Ustawodawca w Kodeksie wyróżnił: 11 Kongregacji (Sancti Officii, Consistorialis, de Disciplina Sacramentorum, Concilii, Negotiis Religiosorum Sodalium Praeposita, de Propaganda Fide, Sacrorum Rituum, Caeremonialem, pro Negotiis Ecclesiasticis Extraordinariis, de Seminariis et Universitatibus, pro Ecclesia Orientali), a także zachował 3 Trybunały i 5 Urzędów utworzonych przez papieża Piusa X.

⁴ PAULUS PP. VI, *Constitutio apostolica de Romana Curia Regimini Ecclesiae Universae* (15.08.1967), AAS 59 (1967), s. 885-928; tekst polski w: *Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł*, red. i oprac. W. Kacprzyk, M. Sitarz, Lublin: Wydawnictwo KUL 2006 [dalej cyt.: UHK], s. 166-196. Struktura Kurii Rzymskiej przedstawiała się następująco: Papieski Sekretariat Stanu i Rada ds. Publicznych Kościoła, 9 Kongregacji (Nauki Wiary, Kościołów Wschodnich, Biskupów, Dyscypliny Sakramentów, Obrzędów, Duchowieństwa, Zakonów i Instytutów Świeckich, Nauczania Katolickiego, Ewangelizowania Narodów), 3 Sekretariaty (Jedności Chrześcijan, dla spraw Niechrześcijan, dla spraw Niewierzących), Rada Świeckich i Papieska Komisja Studiów *Iustitia et Pax*, 3 Trybunały (Najwyższy Trybunał Sygnatury Apostolskiej, Święta Rota Rzymska, Święta Penitencjaria Apostolska), a także 6 Urzędów (Kancelaria Apostolska, Zarząd Spraw Gospodarczych Stolicy Apostolskiej, Kamera Apostolska, Administracja Dóbr Stolicy Apostolskiej, Zarząd Domu Papieskiego, Główny Urząd Statystyczny Kościoła).

⁵ *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus* (25.01.1983), AAS 75 (1983), pars II, s. 1-317; tekst polski w: *Kodeks Prawa Kanonicznego*, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Poznań: Pallottinum 1984.

⁶ IOANNES PAULUS PP. II, *Constitutio apostolica de Romana Curia Pastor Bonus* (28.06.1988), AAS 80 (1988), s. 841-912 [dalej cyt.: PB]; tekst polski w: UHK, s. 217-257. Papież Jan Paweł II w strukturze Kurii Rzymskiej wyodrębnił: Sekretariat Stanu, 9 Kongregacji (Nauki Wiary, Kościołów Wschodnich, Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Spraw Kanonizacyjnych, Biskupów, Ewangelizacji Narodów, Duchowieństwa, Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, Seminariów i Instytutów Studiów), 3 Trybunały (Penitencjaria Apostolska, Najwyższy Trybunał Sygnatury Apostolskiej, Trybunał Roty Rzymskiej), 12 Papieskich Rad (Świeckich, Popierania Jedności Chrześcijan, Rodziny, *Iustitia et Pax*, *Cor Unum*, Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych, Duszpasterstwa Pracowników Służby Zdrowia, Interpretacji Tekstów Prawnych, Dialogu między Religiami, Dialogu z Niewierzącymi, Kultury, Środków Społecznego Przekazu), 3 Urzędy (Kamera Apostolska, Administracja Patrimonium Stolicy Apostolskiej, Prefektura Spraw Ekonomicznych Stolicy Apostolskiej), a także Instytucje (Prefektura Domu Papieskiego, Urząd Uroczystości Liturgicznych Ojca Świętego).

narzędziem w rękach papieża i nieposiadającej żadnego autorytetu ani władzy poza tą, którą przyznaje jej najwyższy Pasterz” (wstęp, 7). Podał również przyczyny przeprowadzenia reformy struktur kurialnych (wstęp, 13)⁷.

Papież Franciszek kontynuuje reformę Kurii Rzymskiej⁸, zapoczątkowaną już po promulgacji *Pastor Bonus* przez św. Jana Pawła II⁹ i papieża Benedykta XVI¹⁰. Przedmiotem niniejszego opracowania będzie próba przeanalizowania

⁷ Szerzej na temat definicji Kurii Rzymskiej zob.: M. SITARZ, *Kuria Rzymska*, [w:] *Słownik prawa kanonicznego*, Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax 2004, kol. 101-102.

⁸ W tym celu ustanowił: Radę Kardynałów [Chirographum quo instituitur Consilium Cardinalium ad adiuvandum Romanum Pontificem in Universali Ecclesia gubernanda adque suscipiendum consilium emendationis Constitutionis Apostolicae «Pastor Bonus» de Curia Romana (28.09.2013), AAS 105 (2013), s. 875-876]; Papieską Komisję Referującą przy Instytucie Dziel Religijnych [Chirographum quo constituitur Commissio circa Institutum pro Operibus Religionis (24.06.2013), AAS 105 (2013), s. 635-636; tekst polski w: *Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł 2*, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013 [dalej cyt.: UHK 2], s. 307-309] oraz Papieską Komisję Referującą ds. organizacji struktur ekonomiczno-administracyjnych Stolicy Apostolskiej [Chirographum quo Pontificia Commissio pro ordinatione structurae oeconomicae-administrativae Sanctae Sedis instituitur (18.07.2013), AAS 105 (2013), s. 707-708; tekst polski w: UHK 2, s. 311-313].

⁹ M.in.: utworzenie Papieskiej Komisji *Ecclesia Dei* [Litterae apostolicae motu proprio datae quibus Commissio quaedam ad plenam ecclesialem communionem Fraternalitatis sacerdotalis a sancto Pio X sodalium vel eidem coniunctorum expediendam instituitur *Ecclesia Dei* (2.07.1988), AAS 80 (1988), s. 1495-1498]; utworzenie Stałej Komisji Międzydykasterialnej ds. Kościoła w Europie Wschodniej [Litterae apostolicae motu proprio datae Pontificia Commissio «Pro Russia» in Commissionem Interdicasterialem Stabilem pro Ecclesia in Europa Orientali immutatur *Europae Orientalis* (15.01.1993), AAS 85 (1993), s. 309-310; tekst polski w: UHK 2, s. 75-77]; połączenie Papieskiej Rady ds. Kultury z Papieską Radą ds. Dialogu z Niewierzącymi [Litterae apostolicae motu proprio datae quibus Pontificium Consilium de Cultura et Pontificium Consilium pro Dialogo cum non credentibus in unum rediguntur *Inde a Pontificatus* (25.03.1993), AAS 85 (1993), s. 549-552; tekst polski w: UHK 2, s. 79-83].

¹⁰ M.in.: połączenie Papieskiej Komisji *Ecclesia Dei* z Kongregacją Nauki Wiary [Epistulae apostolicae motu proprio datae *Ecclesiae unitatem* (2.07.2009), AAS 101 (2009), s. 710-711; tekst polski w: UHK 2, s. 167-171]; utworzenie Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji [Litterae apostolicae motu proprio datae quibus Pontificium Consilium de Nova Evangelizatione Promovenda constituitur *Ubicumque et semper* (21.09.2010), AAS 102 (2010), s. 788-792; tekst polski w: UHK 2, s. 207-215]; przeniesienie niektórych kompetencji Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów do nowego Urzędu ds. dyspensy od małżeństwa zawartego i niedopełnionego oraz nieważności święceń kapłańskich ustanowionego przy Trybunale Roty Rzymskiej [Litterae apostolicae motu proprio datae quibus Constitutio apostolica *Pastor Bonus* immutatur atque quaedam competentiae a Congregatione de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum ad novum Officium de processibus dispensationis super matrimonio rato et non consummato ac causis nullitatis sacrae Ordinationis, apud Tribunal Rotae Romanae constitutum, transferuntur *Quaerit semper* (30.08.2011), AAS 103 (2011), s. 569-571; tekst polski w: UHK 2, s. 221-225]; przeniesienie kompetencji dotyczących katechezy z Kongregacji ds. Duchowieństwa do Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji [Litterae apostolicae motu proprio datae quibus, mutata Constitutione Apostolica *Pastor Bonus*, competentia de Catechesi ex Congregatione

ustawodawstwa Najwyższej Władzy Kościoła w zakresie zmian w Kurii Rzymskiej polegających na utworzeniu trzech struktur ekonomiczno-administracyjnych Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan, tj. Rady ds. Gospodarczych, Sekretariatu ds. Gospodarczych i urzędu Audytora Generalnego¹¹, a także na zreformowaniu Administracji Patrimonium Stolicy Apostolskiej¹². Kompetencje i struktura tych instytucji będą ukazane zgodnie z ich statutami.

1. RADA DS. GOSPODARCZYCH

Papież Franciszek zarówno w motu proprio ustanawiającym Radę ds. Gospodarczych, jak i w jej Statucie nie stwierdził wprost – tak, jak w przypadku Sekretariatu ds. Gospodarczych – że jest to dykasteria Kurii Rzymskiej, tylko instytucja (podmiot; jednostka) Stolicy Świętej (wł. *il Consiglio per l'Economia è l'ente della Santa Sede*. Zob. Statut Rady, art. 1 § 1).

---

pro Clericis ad Pontificium Consilium de Nova Evangelizatione Promovenda transfertur *Fides per doctrinam* (16.01.2013), AAS 105 (2013), s. 136-139; tekst polski w: UHK 2, s. 255-261]; przeniesienie kompetencji dotyczących seminariów z Kongregacji Edukacji Katolickiej do Kongregacji ds. Duchowieństwa [Litterae apostolicae motu proprio datae quibus commutatur Constitutio Apostolica *Pastor Bonus*, simulque competentia de Seminariis a Congregatione de Institutione Catholica ad Congregationem pro Clericis transfertur *Ministorum institutio* (16.01.2013), AAS 105 (2013), s. 130-135; tekst polski w: UHK 2, s. 263-271].

¹¹ Struktury te zostały utworzone 24 lutego 2014 r. na mocy jednego dokumentu. Zob. FRANCISCUS PP., Litterae apostolicae motu proprio datae ad Novum Consilium instituendum pro Coordinatione Rerum Oeconomicarum ac Administratoriarum Sanctae Sedis Civitatisque Vaticanae *Fidelis dispensator et prudens* (24.02.2014), AAS 106 (2014), s. 164-165 [dalej cyt.: FDP]. Zgodnie z ostatnim numerem cytowanego motu proprio, Kardynał Prefekt będzie odpowiedzialny za przygotowanie statutów Rady ds. Gospodarczych, Sekretariatu ds. Gospodarczych i urzędu Audytora Generalnego. Statuty należy *quam primum* przedłożyć do aprobaty Biskupa Rzymu. W konsekwencji papież zatwierdził statuty dnia 22 lutego 2015 r. Zob. FRANCISCUS PP., *Statuti dei nuovi organismi economici* (22.02.2015), „Communicationes” 47 (2015), s. 25-44. Zob. także: J. MIÑAMBRES, *Primi rilievi sugli statuti dei nuovi organismi economici della Santa Sede*, „Ius Ecclesiae” 27 (2015), s. 498; D. ZALBIDEA, *Comentario a los nuevos estatutos de los organismos económicos de la Santa Sede*, „Ius Canonicum” 55 (2015), s. 365-371. W dalszej części niniejszego opracowania poszczególne statuty cytowane będą w następujący sposób: Statut Rady, Statut Sekretariatu i Statut Urzędu.

¹² FRANCISCUS PP., Litterae apostolicae motu proprio datae de translatione Sectionis Ordinariae Administrationis Patrimonii Apostolicae Sedis ad Secretariam de Re Oeconomica (8.07.2014), AAS 106 (2014), s. 618-620.

1.1. KOMPETENCJE

Rada ds. Gospodarczych posiada kompetencję w zakresie nadzoru nad strukturami oraz działalnością administracyjną i finansową dykasterii Kurii Rzymskiej, instytucji związanych ze Stolicą Apostolską, a także Państwa-Miasta Watykan (FDP 1). W Statucie doprecyzowano, że chodzi o nadzór nad administracją Gubernatoratu Państwa-Miasta Watykańskiego (Statut Rady, art. 1 § 1)¹³. Działając w porozumieniu z Sekretariatem ds. Gospodarczych i Sekretariatem Stanu, Rada sporządza listę odpowiednich instytucji i organów administracji, które będą podlegać jej nadzorowi (Statut Rady, art. 1 § 2). Powierzone zadania powinna wykonywać w duchu Ewangelii i zgodnie z nauką społeczną Kościoła, przestrzegając najlepszych praktyk na poziomie międzynarodowym z zakresu administracji publicznej, gospodarki finansowej i etyki w działalności administracyjnej (Statut Rady, art. 1 § 3). Rada przedkłada Biskupowi Rzymu odpowiednie wytyczne w celu zapewnienia, że: 1) zabezpieczono majątek instytucji podlegających jej nadzorowi; 2) zredukowano ryzyko finansowe; 3) przydzielono w sposób racjonalny zasoby ludzkie, finansowe i materialne (wł. *le risorse umane, finanziarie e materiali*)¹⁴ tych instytucji, które podlegają jej nadzorowi; 4) instytucje nadzorowane przez Radę prowadzą działalność w sposób skuteczny, zgodnie z zatwierdzonym programem (Statut Rady, art. 2 § 1). Opracowując powyższe standardy, Rada – zapewniając, iż przeprowadziła konsultacje z instytucjami, które podlegają jej nadzorowi – uwzględnia wnioski złożone przez Sekretariat ds. Gospodarczych, a także propozycje Sekretarza Stanu, Komitetu Bezpieczeństwa Finansowego¹⁵, Urzędu Informacji Finansowej¹⁶ oraz instytucji Stolicy Apostolskiej i ad-

¹³ Gubernatorat stanowi całość jednostek organizacyjnych utworzonych w celu sprawowania władzy wykonawczej w Państwie-Mieście Watykan i – w zakresie wynikającym z jego szczególnej pozycji prawnej – na obszarach, o których w art. 15 i 16 Traktatu Laterańskiego (art. 1). Władzę wykonawczą sprawuje Kardynał Przewodniczący Komisji ds. Państwa-Miasta Watykan, który przyjmuje tytuł Przewodniczącego Gubernatoratu (art. 2 ust. 1). Zob. IOANNES PAULUS PP. II, motu proprio N. CCCLXXXIV, *Legge sul governo dello Stato della Città del Vaticano* (16.07.2002), AAS Suppl. 73 (2002), s. 35-49.

¹⁴ W tekście oryginalnym zostało użyte takie określenie zarówno w Statucie Rady, jak i w Statucie Sekretariatu i Statucie Urzędu.

¹⁵ Komitet Bezpieczeństwa Finansowego ustanowiony został w motu proprio z 8 sierpnia 2013 r. w sprawie zapobiegania i przeciwdziałania praniu pieniędzy, finansowaniu terroryzmu i upowszechnianiu broni masowego rażenia. Zob. FRANCISCUS PP., *Litterae apostolicae motu proprio datae de vitandis pecunia sordide parta, nummariis rebus ad tromocratiam fovendam et accumulatione armorum ingentis destructionis* (8.08.2013), AAS 105 (2013), s. 811-813.

¹⁶ Urząd Informacji Finansowej został erygowany 30 grudnia 2010 r. przez papieża Benedykta XVI [BENEDICTUS PP. XVI, *Litterae apostolicae motu proprio datae per la prevenzione ed il contrasto delle attività illegali in campo finanziario e monetario* (30.12.2010), AAS 103 (2011), s. 7-8; tekst

ministracji Gubernatoratu Państwa-Miasta Watykan (Statut Rady, art. 2 § 2-3). Rada ustala kryteria, zgodnie z którymi akty alienacji, kupna czy nadzwyczajnego zarządzania podejmowane przez instytucje podlegające jej nadzorowi, do ważności wymagają zatwierdzenia Prefekta Sekretariatu ds. Gospodarczych (Statut Rady, art. 2 § 4).

Rada nadzoruje roczny budżet i skonsolidowane sprawozdanie finansowe Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan oraz przygotowuje zalecenia, które następnie przedkłada papieżowi (Statut Rady, art. 3 § 1). Rozpatruje raporty Sekretariatu ds. Gospodarczych, dykasterii Kurii Rzymskiej, instytucji związanych ze Stolicą Apostolską oraz administracji Gubernatoratu Państwa-Miasta Watykan, a także roczną ocenę ryzyka finansowego i sytuacji majątkowej Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan (Statut Rady, art. 3 § 2). Ponadto bada roczny program kontroli przygotowany przez Audytora Generalnego, przy czym może zwrócić się o przedłożenie szczegółowej rewizji finansowej, a także – po konsultacji z Sekretariatem ds. Gospodarczych – zarządzić dokonanie oceny przez podmioty zewnętrzne (Statut Rady, art. 3 § 2 i art. 4). W razie konieczności, Rada zwraca się do podmiotów nadzorowanych o przedłożenie niezbędnych dokumentów bądź udzielenie wyjaśnień, zasięga opinii Urzędu Informacji Finansowej, a także jest informowana o rocznej działalności Instytutu Dziej Religijnych (Statut Rady, art. 3 § 3-5). W razie konieczności, zwraca się do właściwych organów w celu podjęcia odpowiednich działań (Statut Rady, art. 3 § 6).

1.2. STRUKTURA

Rada ds. Gospodarczych składa się z 15 członków (8 kardynałów i biskupów Kościoła katolickiego oraz 7 osób świeckich różnych narodowości posiadających kompetencje w zakresie spraw finansowych)¹⁷. Członkowie mianowani są przez

---

polski w: UHK 2, s. 217-219]. Dnia 15 listopada 2013 r. papież Franciszek zatwierdził nowy Statut Urzędu Informacji Finansowej. Zob. FRANCISCUS PP., *Litterae apostolicae motu proprio datae ad probandum novum statutum auctoritatis de communicatione nummaria* (15.11.2013), AAS 105 (2013), s. 1138-1144.

¹⁷ Należy zauważyć, że papież Franciszek w reformie Kurii Rzymskiej – podobnie jak Jan Paweł II i Benedykt XVI – kieruje się wskazaniem Soboru Watykańskiego II dotyczącymi włączania w jej struktury osób z różnych części świata, w tym również osób świeckich. Ojcowie soborowi nauczali: „[...] ponieważ te dykasterie zostały ustanowione dla dobra całego Kościoła powszechnego, jest pożądane, aby ich członkowie, urzędnicy i konsultorzy oraz legaci papiescy, na ile to jest możliwe, byli w większym stopniu dobierani z różnych regionów Kościoła, tak aby urzędy Kościoła katolickiego, czyli centralne organy, ukazywały jego prawdziwie powszechny charakter. [...] będzie rzeczą bardzo pożyteczną, jeśli te dykasterie w większym stopniu będą wysłuchiwać ludzi świeckich odznaczających się cnotą, wiedzą i doświadczeniem, tak aby i oni mieli stosowny udział

Biskupa Rzymu na 5-letnią kadencję (FDP 2; Statut Rady, art. 5 § 1). Kardynał Koordynator, po konsultacji z Sekretarzem Stanu i Prefektem Sekretariatu ds. Gospodarczych oraz po sprawdzeniu wymogów dotyczących cech osobowości i umiejętności, przedstawia kandydatów Biskupowi Rzymu. Członkowie Rady mogą zostać wybrani tylko na dwie kolejne kadencje. Tracą swój urząd po ukończeniu 80 roku życia (Statut Rady, art. 6 § 1). Osoby te powinny cechować się sprawdzoną reputacją, nie pozostawać w konflikcie interesów oraz posiadać odpowiednie kompetencje zawodowe w sprawach prawnych, ekonomicznych lub administracyjnych bądź innych wchodzących w zakres działalności Rady (Statut Rady, art. 6 § 2). W sytuacji, w której stanowisko w Radzie pozostaje nieobsadzone, Kardynał Koordynator, po konsultacji z Sekretarzem Stanu i Prefektem Sekretariatu ds. Gospodarczych, przedstawia papieżowi listę trzech kandydatów (Statut Rady, art. 6 § 3).

1.2.1. Kardynał Koordynator

Radzie ds. Gospodarczych przewodniczy Kardynał Koordynator (wł. *Cardinale Coordinatore*), wspomagany przez Wicekoordynatora (wł. *Vice Coordinatore*), których mianuje Biskup Rzymu spośród członków Rady. Kardynał Koordynator jest odpowiedzialny za prawidłowe funkcjonowanie Rady zgodnie z powierzonymi jej zadaniami (FDP 3; Statut Rady, art. 5 § 2). Ponadto, Kardynał Koordynator, po wysłuchaniu Sekretarza Stanu i Prefekta Sekretariatu ds. Gospodarczych, wnioskuje do Rady o przyjęcie szczegółowego sposobu postępowania prowadzonego przez Radę (Statut Rady, art. 14).

1.2.2. Prałat Sekretarz

Prałat Sekretarz (wł. *Prelato Segretario*), który wspomaga Kardynała Koordynatora i Wicekoordynatora, jest mianowany przez papieża na pięciolecie. Prowadzi Biuro Rady (Statut Rady, art. 5 § 4) i archiwum, które powinno znajdować się w bezpiecznym miejscu w Państwie Watykańskim (Statut Rady, art. 12 § 1). Prałat Sekretarz określa sposób postępowania w celu skutecznego zabezpieczenia dokumentów¹⁸ o znaczeniu prawnym i historycznym, konsultując się z Centralną Komisją ds. Archiwum Stolicy Apostolskiej (Statut Rady, art. 12 § 2)¹⁹.

---

w sprawach dotyczących Kościoła”. Zob. SACROSANCTUM CONCILIIUM OECUMENICUM VATICANUM II, Decretum de pastoralibus episcoporum munere in Ecclesia *Christus Dominus* (28.10.1965), AAS 58 (1966), s. 673-696; tekst polski w: SOBÓR WATYKAŃSKI II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Poznań: Pallottinum 2002, s. 236-258, nr 10.

¹⁸ Rada ds. Gospodarczych posiada dokumenty, dane i informacje, które: 1) mogą być wykorzystywane wyłącznie w celach przewidzianych przez prawo; 2) powinny być zabezpieczone, aby za-

Biuro Rady ds. Gospodarczych posiada odpowiednie zasoby ludzkie i materialne. Personel Biura Rady, jak i konsultorzy zewnątrzni powinni spełniać te same wymogi, jakie są przewidziane dla członków Rady, czyli być osobami o sprawdzonej reputacji, nie pozostawać w konflikcie interesów oraz posiadać odpowiednie kompetencje zawodowe w sprawach prawnych, ekonomicznych lub administracyjnych bądź innych będących przedmiotem działalności Rady. Jakiegokolwiek konflikty interesów powstałe w trakcie sprawowania przez nich mandatu, należy podać do wiadomości Rady. W zakresie ich mianowania i wykonywania powierzonych obowiązków, zastosowanie ma Regulamin Ogólny Kurii Rzymskiej²⁰ i Regulamin dotyczący personelu świeckiego rekrutującego do pracy w Stolicy Apostolskiej²¹ (Statut Rady, art. 7).

1.3. POSIEDZENIA RADY

Kardynał Koordynator zwołuje posiedzenia Rady, które odbywają się cztery razy w roku lub częściej, tj. kiedy Kardynał Koordynator – po konsultacji z Sekretarzem Stanu i Prefektem Sekretariatu ds. Gospodarczych – uzna zwołanie Rady za konieczne, albo na wniosek 1/3 członków (Statut Rady, art. 8 § 1). Koordynator może zaprosić do udziału także inne osoby, niebędące członkami Rady (Statut Rady, art. 8 § 2). W posiedzeniach Rady uczestniczą również Sekretarz Stanu i Prefekt Sekretariatu ds. Gospodarczych, ale bez prawa głosu (Statut Rady, art. 5 § 3).

---

pewnić ich integralność i poufność; 3) powinny być objęte tajemnicą zawodową (Statut Rady, art. 13).

¹⁹ Papież Franciszek podkreślił, że Prałat Sekretarz określając wytyczne dotyczące zabezpieczenia dokumentów, powinien przestrzegać prawa w zakresie archiwów Stolicy Apostolskiej promulgowanego przez Jana Pawła II. Zob.: IOANNES PAULUS PP. II, *Litterae apostolicae motu proprio datae quibus lex promulgatur de Sanctae Sedis tabulariis La cura vigilantissima* (21.03.2005), AAS 97 (2005), s. 353-355; TENZE, *Legge sugli archivi della Santa Sede* (21.03.2005), AAS 97 (2005), s. 355-376.

²⁰ SECRETARIA STATUS, *Regolamento Generale della Curia Romana* (30.04.1999), AAS 91 (1999), s. 629-699.

²¹ TENZE, *Regolamento della Commissione indipendente di valutazione per le assunzioni di personale laico presso la Sede Apostolica* (30.11.2012), AAS 105 (2013), s. 84-92 [Regulamin stanowi załącznik do Prot. N. 206.205/G.N. z 30 listopada 2012 r.: Decreto generale *Regolamento della Commissione indipendente di valutazione per le assunzioni di personale laico presso la Sede Apostolica*, AAS 105 (2013), s. 84]. Zgodnie z art. 3 ust. 2 Regulaminu, zakres kompetencji Komisji – organu, który jest odpowiedzialny za dobór personelu – rozciąga się na Kurię Rzymską oraz instytucje związane ze Stolicą Apostolską i podmioty administracyjne bezpośrednio podlegające Stolicy Apostolskiej zgodnie z Regulaminem Ogólnym Kurii Rzymskiej.

Pod kierunkiem Kardynała Koordynatora, Biuro Rady informuje zainteresowanych o terminie posiedzenia, następnie – po wysłuchaniu Sekretarza Stanu i Prefekta Sekretariatu ds. Gospodarczych – przygotowuje porządek obrad i czuwa, aby odpowiednie informacje zostały przekazane wszystkim zainteresowanym przynajmniej na 2 tygodnie przed planowanym posiedzeniem (Statut Rady, art. 8 § 3). W pracach Rady członkowie posługują się językiem angielskim i włoskim (Statut Rady, art. 11)²².

Kardynał Koordynator przewodniczy posiedzeniom Rady. W razie jego nieobecności, obowiązki pełni Wicekoordynator, a jeżeli i ten ma przeszkodę, Koordynator wyznacza innego członka Rady (Statut Rady, art. 9 § 1). Do odbycia posiedzenia wymagana jest obecność co najmniej 10 członków, natomiast do ważnego podjęcia uchwał – co najmniej 8 głosów (Statut Rady, art. 9 § 2). Prałat Sekretarz sporządza i podpisuje protokół z posiedzenia, który po zatwierdzeniu przez Radę powinien następnie zostać podpisany przez Kardynała Koordynatora (Statut Rady, art. 9 § 3).

Rada może zlecić badanie konkretnych spraw specjalnie utworzonej komisji, poszczególnym członkom Rady, czy też zewnętrznym ekspertom (Statut Rady, art. 10 § 1). Ponadto ustanawia komisję rewizyjną składającą się z czterech członków, która weryfikuje roczny budżet i skonsolidowane sprawozdanie finansowe Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan (Statut Rady, art. 10 § 2).

2. SEKRETARIAT DS. GOSPODARCZYCH

Sekretariat ds. Gospodarczych jest dykasterią Kurii Rzymskiej (wł. *La Segreteria per l'Economia è il dicastero della Curia Romana*)²³ (FDP 4; Statut Sekretariatu, art. 1). Zgodnie z art. 3 § 1 PB²⁴, kompetencje i struktura tej dykasterii zostały doprecyzowane w Statucie.

---

²² Identyczne unormowanie zawarte jest w Statucie Sekretariatu (art. 24) i Statucie Urzędu (art. 10). Jakkolwiek zostały one opracowane wyłącznie w języku włoskim.

²³ Aktualnie wśród dykasterii Kurii Rzymskiej, poza Sekretariatem Stanu, Kongregacjami, Radami, Trybunałami, Urzędami i pozostałymi instytucjami, trzeba wyróżnić 2 Sekretariaty, tj. Sekretariat ds. Gospodarczych i Sekretariat ds. Komunikacji [FRANCISCUS PP., *Litterae apostolicae motu proprio datae per l'istituzione della Segreteria per la Comunicazione L'attuale contesto comunicativo* (27.06.2015), AAS 107 (2015), s. 591-592].

²⁴ „Dykasterie, o ile nie mają innej struktury z powodu ich specyficznej natury czy też prawa specjalnego [...]”.

2.1. KOMPETENCJE

Sekretariat ds. Gospodarczych jest odpowiedzialny za kontrolę i nadzór w sprawach administracyjnych i finansowych dykasterii Kurii Rzymskiej oraz instytucji związanych ze Stolicą Apostolską i administracji Gubernatoratu Państwa-Miasta Watykan (Statut Sekretariatu, art. 1; por. Statut Rady, art. 1 § 1).

Sekretariat wdraża wytyczne Rady ds. Gospodarczych określone w art. 2 § 1 Statutu Rady, zasięga jej opinii w ważniejszych sprawach oraz przedkłada ewentualne propozycje w zakresie spraw ekonomicznych. Na wniosek Rady i w granicach jej budżetu, zapewnia zasoby ludzkie, pomoc i doradztwo (Statut Sekretariatu, art. 2).

Nowo utworzona dykasteria Kurii Rzymskiej współpracuje z Sekretariatem Stanu, do którego wyłącznej kompetencji należą sprawy dotyczące relacji z państwami oraz innymi podmiotami publicznego prawa międzynarodowego (Statut Sekretariatu, art. 3).

2.2. STRUKTURA

Sekretariat ds. Gospodarczych składa się z Kardynała Prefekta (FDP 6; Statut Sekretariatu, art. 4 § 1), Sekcji nadzoru i kontroli oraz Sekcji administracyjnej (Statut Sekretariatu, art. 4 § 2), a także z departamentów i biur (Statut Sekretariatu, art. 20).

2.2.1. Kardynał Prefekt

Na czele dykasterii stoi Kardynał Prefekt (wł. *Cardinale Prefetto*), który jest mianowany przez papieża na 5-letnią kadencję (FDP 5; Statut Sekretariatu, art. 4 § 1). Prefekt może utworzyć Biuro Prefekta i mianować Dyrektora (wł. *Direttore*), który będzie koordynował zarówno Biuro, jak i Sekretariat (Statut Sekretariatu, art. 4 § 5).

W czasie *sede vacante* zwyczajny zarząd Sekretariatem ds. Gospodarczych przejmuje Prałat Sekretarz Generalny i Prałat Sekretarz, którzy świadczą pomoc Prefektowi w zarządzaniu Sekcją nadzoru i kontroli oraz Sekcją administracyjną (Statut Sekretariatu, art. 5 § 1). Podczas wakatu Sekretariat powinien dostarczyć Kamerlingowi Świętego Kościoła Rzymskiego bądź jego delegatowi, ostatnie skonsolidowane sprawozdanie finansowe Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan, a także preliminarz budżetowy na przyszły rok (Statut Sekretariatu, art. 5 § 2).

Ponadto, papież Franciszek, na mocy motu proprio przenoszącego Sekcję Zwyczajną Administracji Patrimonium Stolicy Apostolskiej do Sekretariatu ds. Gospodarczych z dnia 8 lipca 2014 r., powierzył Kardynałowi Prefektowi dwa zadania. Powinien on ustanowić Komisję techniczną w zakresie ułatwienia przeniesienia kompetencji, które posiadała wcześniej Sekcja Zwyczajna Administracji Patrimonium Stolicy Apostolskiej, a także ustalić sposoby rozwiązania kwestii przedłożonych Sekcji Zwyczajnej po dniu 8 lipca 2014 r., w celu skutecznego przeniesienia jej kompetencji²⁵.

2.2.2. Sekcja nadzoru i kontroli

Prałat Sekretarz Generalny (wł. *Prelato Segretario Generale*) wspiera Prefekta w koordynowaniu Sekcją nadzoru i kontroli (wł. *la sezione per il controllo e la vigilanza*). Biskup Rzymu mianuje Prałata na pięciolecie (Statut Sekretariatu, art. 4 § 3). Statut przewiduje również możliwość mianowania jednego lub więcej podsekreтары (wł. *sottosegretari*).

Na wniosek Sekcji, Prefekt – po konsultacjach z zainteresowanymi instytucjami – wydaje dekrety ogólne i instrukcje, w celu realizacji wytycznych Rady ds. Gospodarczych (por. Statut Rady, art. 2 § 1). Służą one skutecznemu planowaniu finansowemu, przygotowaniu budżetu i zarządzaniu zasobami ludzkimi, materialnymi i finansowymi powierzonymi dykasteriom Kurii Rzymskiej oraz instytucjom związanym ze Stolicą Apostolską. W ramach ekonomiczno-administracyjnego zarządzania, Sekcja świadczy pomoc i wsparcie tym instytucjom (Statut Sekretariatu, art. 6 § 1-2), a także prowadzi konsultacje (Statut Sekretariatu, art. 7). Działania te mają na celu zagwarantowanie, aby: 1) czynności przebiegały sprawnie, zgodnie z planem i zatwierdzonym programem; 2) zasoby ludzkie, materialne i finansowe zostały przydzielone racjonalnie, rozważnie i efektywnie; 3) wydatki zostały dokonane zgodnie z zatwierdzonym budżetem, przy uwzględnieniu rozsądnego i efektywnego wykorzystania zasobów; 4) księgi rachunkowe były dokładnie przechowywane; 5) regulacje i procedury były zrozumiałe i przestrzegane (Statut Sekretariatu, art. 8 § 1). W razie konieczności, za zgodą Prefekta, Sekcja może przeprowadzić kontrolę na miejscu w dykasteriach Kurii Rzymskiej oraz instytucjach związanych ze Stolicą Apostolską. Na podstawie uzyskanych informacji, analizuje raporty pod kątem niezgodności i przekazuje Prefektowi w celu podjęcia ewentualnej korekty (Statut Sekretariatu, art. 8 § 2-3).

Prefekt, na wniosek Sekcji, przedkłada Radzie ds. Gospodarczych budżet i roczny raport dykasterii Kurii Rzymskiej i instytucji związanych ze Stolicą Apo-

²⁵ FRANCISCUS PP., *Litterae apostolicae motu proprio datae de translatione*, s. 619.

stolską. Może również skierować odpowiednie zalecenia do tych podmiotów, a także bezpośrednio prosić o przekazanie informacji bądź dokumentacji finansowej związanych z ich działalnością (Statut Sekretariatu, art. 9 § 1-2).

Sekcja nadzoru i kontroli zajmuje się w szczególności przygotowaniem rocznego budżetu i skonsolidowanego sprawozdania Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan, oceną rocznego ryzyka finansowego i majątku Stolicy Apostolskiej oraz sporządzaniem rocznego sprawozdania ze swojej działalności (Statut Sekretariatu, art. 10). Na jej wniosek Prefekt zatwierdza wszystkie akty alienacji, kupna albo zarządzania nadzwyczajnego dokonane przez instytucje podlegające kontroli i nadzorowi (Statut Sekretariatu, art. 11), a także może zwrócić się do Audytora Generalnego o dokonanie ich specjalnej rewizji (Statut Sekretariatu, art. 13). Sekcja wspomaga Prefekta, który jest kompetentny w zakresie wymiany informacji podatkowych, w sytuacjach i w sposób określony w umowach międzynarodowych zawartych przez Stolicę Apostolską i Państwo-Miasto Watykan (Statut Sekretariatu, art. 14). W sytuacji, w której Sekcja nadzoru i kontroli posiada wiedzę dotyczącą wyrządzonej szkody dykasteriom Kurii Rzymskiej oraz instytucjom związanym ze Stolicą Apostolską i administracji Gubernatoratu Państwa-Miasta Watykan w sprawach administracyjnych i finansowych, powinna podjąć wszelkie środki zmierzające do usunięcia nadużyć na drodze postępowania cywilnego lub karnego, a także nałożenia sankcji administracyjnych (Statut Sekretariatu, art. 12).

2.2.3. Sekcja administracyjna

Biskup Rzymu mianuje na 5-letnią kadencję Prałata Sekretarza (wł. *Prelato Segretario*), który ma wspierać Prefekta w koordynowaniu Sekcją administracyjną (wł. *la sezione amministrativa*) (Statut Sekretariatu, art. 4 § 4), jak również może mianować jednego lub więcej podsekretarzy (wł. *sottosegretari*).

Sekcja administracyjna powinna wdrażać wszelkie procedury dotyczące zamówień publicznych, aby uzyskać pewność, iż towary i usługi na potrzeby dykasterii Kurii Rzymskiej i instytucji związanych ze Stolicą Apostolską zostały nabyte rozsądnie, ekonomicznie oraz z zastosowaniem odpowiednich regulacji wewnętrznych (Statut Sekretariatu, art. 15). We współpracy z Sekretariatem Stanu czuwa nad przestrzeganiem wymogów ustawowych odnoszących się do pracowników zatrudnionych w instytucjach Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan. Do jej kompetencji należy troska w zakresie wymogów prawnych dotyczących pracowników dykasterii i instytucji Kurii Rzymskiej, a także – na mocy specjalnego mandatu – innych instytucji związanych ze Stolicą Apostolską. Mając na uwadze fakt, że to Sekretariat Stanu ocenia kwalifikacje kandydatów do pracy, Sekcja ad-

ministracyjna współpracuje w tworzeniu tych regulacji, prowadzi działania związane z przetwarzaniem płac, ocenia plany szkoleniowe i zawodowe, przeprowadza szkolenia odnoszące się do ubezpieczeń od następstw nieszczęśliwych wypadków i współpracuje z firmami ubezpieczeniowymi, a także troszczy się o dane osobowe pracowników (Statut Sekretariatu, art. 16). Świadczy usługi administracyjne i techniczne niezbędne do regularnej działalności Stolicy Apostolskiej (Statut Sekretariatu, art. 17) oraz zapewnia pomoc Funduszowi Emerytalnemu²⁶ i Funduszowi Ochrony Zdrowia²⁷ (Statut Sekretariatu, art. 18). Sekcja administracyjna sporządza roczne sprawozdanie ze swej działalności, które przedstawia Prefektowi (Statut Sekretariatu, art. 19).

2.2.4. Departamenty i biura

W skład Sekretariatu ds. Gospodarczych wchodzi także departamenty i biura (wł. *dipartimenti e uffici*). Dykasteria jest wyposażona w zasoby ludzkie i materialne, proporcjonalnie do powierzonych jej zadań. Pracownicy Sekretariatu, a także konsultanci zewnętrzni powinni spełniać następujące wymagania: być osobami o sprawdzonej reputacji, nie pozostawać w konflikcie interesów oraz posiadać odpowiednie wykształcenie i doświadczenie zawodowe w zakresie spraw rozpatrywanych w Sekretariacie. W odniesieniu do mianowania personelu dykasterii należy zachowywać Regulamin Ogólny Kurii Rzymskiej i Regulamin dotyczący personelu świeckiego rekrutującego do pracy w Stolicy Apostolskiej (Statut Sekretariatu, art. 20-21).

3. AUDYTOR GENERALNY

Urząd Audytora Generalnego jest instytucją Stolicy Świętej (wł. *l'Ufficio del Revisore Generale è l'ente della Santa Sede*). Jego zadaniem jest rewizja finansowa (audyt) dykasterii Kurii Rzymskiej i instytucji związanych ze Stolicą Apostol-

²⁶ Papież Franciszek zmodyfikował statut Watykańskiego Funduszu Emerytalnego. Zob. FRANCISCUS PP., *Litterae apostolicae motu proprio datae sulla revisione dello statuto del Fondo Pensioni Vaticano Il Fondo Pensioni* (28.05.2015), AAS 107 (2015), s. 509-519. Zgodnie ze statutem Watykańskiego Funduszu Emerytalnego, Rada ds. Gospodarczych, Sekretariat ds. Gospodarczych i Audytor Generalny są zewnętrznymi organami kontroli i nadzoru (art. 4 ust. 2; art. 11).

²⁷ Dnia 10 lipca 2010 r. papież Benedykt XVI zatwierdził Statut i Regulamin Funduszu Ochrony Zdrowia, które weszły w życie 1 sierpnia 2010 r. [SEGRETERIA DI STATO, Rescritto „Ex Audientia SS.mi” *Statuto e Regolamento del Fondo Assistenza Sanitaria (FAS)* (10.07.2010), AAS 102 (2010), s. 472-497]. Papież Franciszek w dniu 24 czerwca 2013 r. zmienił art. 10 i 11 Regulaminu. Zob. SECRETARIA STATUS, Rescripta „Ex Audientia SS.mi” *Regolamento del Fondo Assistenza Sanitaria (FAS)* (24.06.2013), AAS 105 (2013), s. 713-715.

ską i administracją Gubernatoratu Państwa-Miasta Watykan (FDP 7; Statut Urzędu, art.1 § 1).

3.1. KOMPETENCJE

Audytor Generalny działa w pełnej autonomii i niezależności. Powinien mieć doświadczenie zawodowe w zakresie administracji publicznej uznane na szczeblu międzynarodowym. Do jego kompetencji należy: 1) dokonywanie audytu – zgodnie z rocznym planem rewizji finansowej – instytucji Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan; 2) w razie konieczności lub na prośbę Rady ds. Gospodarczych przeprowadzanie specjalnej rewizji tych instytucji; 3) otrzymywanie raportów odnośnie do nieprawidłowości w działalności instytucji Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan; 4) proponowanie właściwym organom podjęcia odpowiednich działań (Statut Urzędu, art. 2 § 1). Audytor Generalny przeprowadza specjalną rewizję, gdy istnieją uzasadnione podejrzenia, że realizacja inicjatyw i działań odbiega od zatwierdzonych programów, istnieją nieprawidłowości w wykorzystaniu środków materialnych i finansowych oraz nieprawidłowości w budżecie i zamówieniach publicznych, czy też popełniono przestępstwo korupcji, defraudacji lub inne na szkodę instytucji Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan (Statut Urzędu, art. 2 § 2).

Audytor Generalny przedkłada Radzie ds. Gospodarczych program rocznego audytu i sprawozdanie ze swojej działalności (Statut Urzędu, art. 3). Może żądać od instytucji, które podlegają jego rewizji, wszelkich niezbędnych dokumentów i informacji, a także – w razie konieczności – przeprowadzenia kontroli na miejscu (Statut Urzędu, art. 4 § 1). Po przeprowadzeniu kontroli, informuje Radę i Sekretariat ds. Gospodarczych o nieprawidłowościach, wysyła raport do Urzędu Informacji Finansowej, a także zwraca się do właściwych organów w przypadku podejrzenia prowadzenia działalności o charakterze przestępczym (Statut Urzędu, art. 4 § 2). Audytor Generalny zapewnia poufność, integralność i bezpieczeństwo raportów dotyczących wszelkich działań oraz związanych z nimi dokumentów, danych i informacji, a także chroni tożsamość osób sporządzających te raporty, która może być ujawniona tylko w uzasadnionych przypadkach wobec organów sądowych (Statut Urzędu, art. 6 § 1).

3.2. STRUKTURA

W skład Urzędu Audytora Generalnego wchodzi Audytor Generalny, jako jego przewodniczący, a także Biuro Audytora Generalnego.

3.2.1. Audytor Generalny

Audytor Generalny kieruje Biurem i jest wspomagany przez dwóch Zastępców (Statut Urzędu, art. 1 § 2). Audytora i jego Zastępców mianuje Biskup Rzymu na 5-letnią kadencję spośród osób o sprawdzonej reputacji, niepozostających w konflikcie interesów, o potwierdzonych umiejętnościach zawodowych. Audytor Generalny może pełnić swój urząd jedynie przez dwie kadencje (Statut Urzędu, art. 5 § 1). W celu mianowania Audytora Generalnego i jego Zastępców, Kardynał Koordynator Rady ds. Gospodarczych, po wysłuchaniu Sekretarza Stanu i Prefekta Sekretariatu ds. Gospodarczych, a także sprawdzeniu kwalifikacji osobistych i umiejętności zawodowych, przedstawia papieżowi listę zawierającą co najmniej 3 kandydatów (Statut Urzędu, art. 5 § 2).

3.2.2. Biuro Audytora Generalnego

Biuro Audytora Generalnego posiada potrzebne zasoby ludzkie i materialne. Personel Biura, jak i konsultorzy zewnętrzni, powinni być osobami o sprawdzonej reputacji, niepozostającymi w konflikcie interesów, z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem w zakresie spraw rozpatrywanych w Biurze. Przy mianowaniu personelu należy przestrzegać Regulaminu Ogólnego Kurii Rzymskiej i Regulaminu dotyczącego personelu świeckiego rekrutującego do pracy w Stolicy Apostolskiej (Statut Urzędu, art. 7)²⁸.

Biuro Audytora Generalnego powinno przygotować własny regulamin na podstawie art. 1 § 2 Regulaminu Ogólnego Kurii Rzymskiej (Statut Urzędu, art. 11)²⁹. Dokumenty, dane i informacje, jakie posiada, mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów przewidzianych przez prawo (Statut Urzędu, art. 8 § 1). Personel Biura zatrudniony w dykasteriach Kurii Rzymskiej, czy też instytucjach związanych ze Stolicą Apostolską i Państwem-Miastem Watykańskim, powinien przestrzegać wymogów w zakresie zabezpieczenia i poufności wszelkich dokumen-

²⁸ Papież Franciszek w przemówieniu podczas spotkania z Kurią Rzymską dnia 21 grudnia 2013 r. zwrócił uwagę na trzy cechy charakterystyczne pracownika Kurii: profesjonalizm, postawa służby i świętość życia. Zob. FRANCISCUS PP., *Allocutio Natalicia omnia Curiae Romanae significantur* (21.12.2013), AAS 106 (2014), s. 16-18; tekst polski w: „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.) 2 (2014), s. 14-15. Rok później, podczas spotkania z pracownikami Kurii Rzymskiej podał tzw. „choroby kurialne”, które osłabiają pracę w instytucjach Stolicy Apostolskiej [FRANCISCUS PP., *Allocutio Occasione Romanae Curiae Natalicia Omnia prosequendi. La Curia Romana e il Corpo di Cristo* (22.12.2014), AAS 107 (2015), s. 44-53; tekst polski w: „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.) 1 (2015), s. 38-43]. Zob. także: K. MARTENS, *The Reform of the Roman Curia at the Service of the New Evangelization*, „The Jurist” 75 (2015), s. 227.

²⁹ „Ciascuno dei Dicasteri ed Organismi della Curia Romana avrà il proprio Regolamento approvato dal Cardinale Segretario di Stato de mandato Summi Pontificis”. Zob. SECRETARIA STATUS, *Regolamento Generale della Curia Romana*, art. 1 § 2.

tów i informacji (Statut Urzędu, art. 8 § 2). W Państwie-Mieście Watykan powinno znajdować się archiwum Biura, natomiast do zadań Audytora Generalnego należy określenie sposobu postępowania w celu zapewnienia skutecznej ochrony znajdujących się w nim dokumentów (Statut Urzędu, art. 9).

4. ZMIANA STRUKTURY I KOMPETENCJI ADMINISTRACJI PATRIMONIUM STOLICY APOSTOLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2014 r. papież Franciszek przeniósł Sekcję Zwyczajną Administracji Patrimonium Stolicy Apostolskiej do Sekretariatu ds. Gospodarczych³⁰. Podając motywy swojej decyzji podkreślił, że zalecenia Soboru Watykańskiego II w zakresie dostosowania dykasterii Kurii Rzymskiej do wymagań czasu – przede wszystkim ich liczby, kompetencji oraz procedury i wzajemnej współpracy – są wciąż aktualne³¹. Konkretną konsekwencją zasad soborowych dotyczących reformy Kurii Rzymskiej było utworzenie Sekretariatu ds. Gospodarczych. Podstawowym zadaniem tej dykasterii jest ekonomiczno-administracyjna kontrola i nadzór dykasterii Kurii Rzymskiej, instytucji związanych ze Stolicą Apostolską oraz urzędów administracyjnych Państwa-Miasta Watykan³². Reforma przeprowadzona przez papieża Franciszka polega na zmianie art. 172 i 173 PB oraz na uchynieniu art. 174-175 PB³³.

4.1. KOMPETENCJE

Administracja Patrimonium Stolicy Apostolskiej przed zmianą dokonaną przez papieża Franciszka, składała się z dwóch sesji: Sekcji Zwyczajnej i Sekcji Nad-

³⁰ FRANCISCUS PP., *Litterae apostolicae motu proprio datae de translatione*, s. 618-620.

³¹ „Ojcowie świętego Soboru wyrażają zatem życzenie, aby te dykasterie, które Biskupowi Rzymu i pasterzom Kościoła bezsprzecznie przychodziły z wydatną pomocą, zostały jednak na nowo zorganizowane i bardziej dostosowane do wymagań czasu, krajów i obrządków, zwłaszcza w tym, co się tyczy ich liczby, nazwy, kompetencji i im właściwego sposobu postępowania oraz zorganizowanej między nimi współpracy [...]”. Zob. SACROSANCTUM CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II, *Decretum de pastoralis episcoporum munere*, nr 9.

³² FRANCISCUS PP., *Litterae apostolicae motu proprio datae de translatione*, s. 618.

³³ „Sekcja Zwyczajna zarządza powierzonymi jej dobrami, zasięgając w razie potrzeby opinii biegłych. Bada sprawy związane ze stanem prawno-ekonomicznym pracowników Stolicy Apostolskiej; czuwa nad instytucjami podległymi jej kierownictwu. Zabiega o to wszystko, co jest potrzebne do zwyczajnego działania dykasterii w zakresie osiągnięcia własnych celów. Sporządza wykaz przychodów i wydatków” (PB 174); „Sekcja Nadzwyczajna zarządza szczególnymi dobrami ruchomymi i załatwia inne sprawy dotyczące dóbr ruchomych, zlecone jej przez pozostałe instytucje Stolicy Świętej” (PB 175).

zwyczajnej (PB 173). Z uwagi na fakt, że Sekcja Zwyczajna została przeniesiona do Sekretariatu ds. Gospodarczych, Ojciec Święty postanowił, że w przyszłości Urząd Administracji Patrimonium Stolicy Apostolskiej będzie wyłącznie posiadać zadania, za które wcześniej odpowiedzialna była Sekcja Nadzwyczajna³⁴.

Papież Franciszek zmienił art. 172 PB w następujący sposób: „§ 1. Do kompetencji Urzędu należy zarządzanie dobrami stanowiącymi własność Stolicy Apostolskiej, aby zapewnić konieczne środki do funkcjonowania Kurii Rzymskiej. § 2. Urząd zarządza również dobrami ruchomymi, które zostały mu powierzone przez inne instytucje Stolicy Apostolskiej”.

Dokonując analizy nowego brzmienia art. 172 PB należy zauważyć, że ustawodawca kościelny pozostawił Administracji Patrimonium Stolicy Apostolskiej ogólną kompetencję przysługującą jej na mocy konstytucji apostolskiej *Pastor Bonus* w art. 172³⁵. Ponadto wyposażył Administrację w kompetencje, które wcześniej posiadała Sekcja Nadzwyczajna tego Urzędu.

4.2. STRUKTURA

Papież Franciszek zmienił również art. 173 PB³⁶: „Urzędowi przewodniczy Kardynał, wspomagany przez zespół kardynałów i Prałata Sekretarza”. Na czele Administracji Patrimonium Stolicy Apostolskiej stoi Kardynał, który kieruje dykasterią i występuje w jej imieniu (PB 4). Do jego dyspozycji pozostaje zespół Kardynałów, którzy wspomagają Przewodniczącego. Trzeba zauważyć, że zmiana art. 173 PB polega przede wszystkim na braku rozróżnienia na Sekcję Zwyczajną i Nadzwyczajną. Ponadto, Kardynała w kierowaniu dykasterią wraz z zespołem kardynałów ma wspomagać Prałat Sekretarz, a więc osoba mianowana przez Biskupa Rzymu na 5-letnią kadencję, której zadaniem jest również wspieranie Prefekta Sekretariatu ds. Gospodarczych w koordynowaniu Sekcją administracyjną tego Sekretariatu (Statut Sekretariatu, art. 4 § 4).

***

Dnia 28 września 2013 r. papież Franciszek utworzył Radę Kardynałów, której zadaniem jest świadczenie pomocy Biskupowi Rzymu w opracowaniu projektu

---

³⁴ FRANCISCUS PP., *Litterae apostolicae motu proprio datae de translatione*, s. 618.

³⁵ „Do kompetencji Administracji Patrimonium Stolicy Apostolskiej należy zarządzanie dobrami stanowiącymi własność Stolicy Apostolskiej, które są przeznaczone na ten cel, by z ich dochodów pokrywać wydatki związane z działaniem Kurii Rzymskiej”.

³⁶ „Przewodniczy jej Kardynał, mając do dyspozycji zespół kardynałów. Urząd złożony jest z dwóch sekcji: Sekcji Zwyczajnej i Sekcji Nadzwyczajnej, pod kierownictwem prałata Sekretarza”.

rewizji konstytucji apostolskiej *Pastor Bonus*. Następnie, w celu uproszczenia istniejących struktur i bardziej rozważnego planowania działalności ekonomicznej, ustanowił Papieską Komisję ds. organizacji struktur ekonomiczno-administracyjnych Stolicy Apostolskiej. W konsekwencji utworzył trzy nowe struktury, tj. Radę ds. Gospodarczych, Sekretariat ds. Gospodarczych i urząd Audytora Generalnego oraz zreformował Administrację Patrimonium Stolicy Apostolskiej.

Sekretariat ds. Gospodarczych jest dykasterią, która odpowiada za kontrolę i nadzór w zakresie spraw finansowych i administracyjnych pozostałych dykasterii Kurii Rzymskiej, instytucji związanych ze Stolicą Apostolską oraz administracji Gubernatoratu Państwa-Miasta Watykan zgodnie z wytycznymi Rady ds. Gospodarczych. Zadaniem Audytora Generalnego jest dokonanie rewizji finansowej instytucji, które podlegały kontroli i nadzorowi. Na skutek przeniesienia Sekcji Zwyczajnej Administracji Patrimonium Stolicy Apostolskiej do Sekretariatu ds. Gospodarczych, zmiany uległy art. 172-173 PB, natomiast zostały uchylone art. 174-175 PB. Zreformowany Urząd posiada przede wszystkim kompetencję zarządzania dobrami stanowiącymi własność Stolicy Apostolskiej w celu zapewnienia środków do funkcjonowania Kurii Rzymskiej.

Podsumowując powyższą analizę trzeba stwierdzić, że potrzebna jest dalsza reforma, a w konsekwencji ujednoczenie konstytucji apostolskiej *Pastor Bonus* lub promulgowanie nowej, w której będą doprecyzowane kompetencje Kurii Rzymskiej wspierającej Biskupa Rzymu w zarządzaniu Kościołem powszechnym i Państwem-Miastem Watykan.

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA PRAWA

- BENEDICTUS PP. XVI: Epistulae apostolicae motu proprio datae Ecclesiae unitatem (2.07.2009), AAS 101 (2009), s. 710-711; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł 2, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013, s. 167-171.
- BENEDICTUS PP. XVI: Litterae apostolicae motu proprio datae per la prevenzione ed il contrasto delle attività illegali in campo finanziario e monetario (30.12.2010), AAS 103 (2011), s. 7-8; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł 2, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013, s. 217-219.
- BENEDICTUS PP. XVI: Litterae apostolicae motu proprio datae quibus commutatur Constitutio Apostolica Pastor Bonus, simulque competentia de Seminariis a Congregatione de Institutione Catholica ad Congregationem pro Clericis transfertur Ministrorum institutio (16.01.2013), AAS 105 (2013), s. 130-135; tekst polski w: Ustrój hierarchicz-

- ny Kościoła. Wybór źródeł 2, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013, s. 263-271.
- BENEDICTUS PP. XVI: Litterae apostolicae motu proprio datae quibus Constitutio apostolica Pastor Bonus immutatur atque quaedam competentiae a Congregatione de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum ad novum Officium de processibus dispensationis super matrimonio rato et non consummato ac causis nullitatis sacrae Ordinationis, apud Tribunal Rotae Romanae constitutum, transferuntur Quae sit semper (30.08.2011), AAS 103 (2011), s. 569-571; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł 2, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013, s. 221-225.
- BENEDICTUS PP. XVI: Litterae apostolicae motu proprio datae quibus, mutata Constitutione Apostolica Pastor Bonus, competentia de Catechesi ex Congregatione pro Clericis ad Pontificium Consilium de Nova Evangelizatione Promovenda transfertur Fides per doctrinam (16.01.2013), AAS 105 (2013), s. 136-139; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł 2, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013, s. 255-261.
- BENEDICTUS PP. XVI: Litterae apostolicae motu proprio datae quibus Pontificium Consilium de Nova Evangelizatione Promovenda constituitur Ubi cumque et semper (21.09.2010), AAS 102 (2010), s. 788-792; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł 2, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013, s. 207-215.
- Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus (25.01.1983), AAS 75 (1983), pars II, s. 1-317; tekst polski w: Kodeks Prawa Kanonicznego, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Poznań: Pallottinum 1984.
- Codex Iuris Canonici Pii X Pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus (27.05.1917), AAS 9 (1917), pars II, s. 1-593.
- FRANCISCUS PP.: Allocutio Natalicia omina Curiae Romanae significantur (21.12.2013), AAS 106 (2014), s. 16-18; tekst polski: *L'Osservatore Romano* (wyd. pol.) 2 (2014), s. 14-15.
- FRANCISCUS PP.: Allocutio Occasione Romanae Curiae Natalicia Omina prosequendi. La Curia Romana e il Corpo di Cristo (22.12.2014), AAS 107 (2015), s. 44-53; tekst polski: *L'Osservatore Romano* (wyd. pol.) 1 (2015), s. 38-43.
- FRANCISCUS PP.: Chirographum quo constituitur Commissio circa Institutum pro Operibus Religionis (24.06.2013), AAS 105 (2013), s. 635-636; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł 2, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013, s. 307-309.
- FRANCISCUS PP.: Chirographum quo instituitur Consilium Cardinalium ad adiuvandum Romanum Pontificem in Universali Ecclesia gubernanda adque suscipiendum consilium emendationis Constitutionis Apostolicae «Pastor Bonus» de Curia Romana (28.09.2013), AAS 105 (2013), s. 875-876.
- FRANCISCUS PP.: Chirographum quo Pontificia Commissio pro ordinatione structurae oeconomicae-administrativae Sanctae Sedis instituitur (18.07.2013), AAS 105 (2013), s. 707-708; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł 2, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013, s. 311-313.
- FRANCISCUS PP.: Litterae apostolicae motu proprio datae ad Novum Consilium instituendum pro Coordinatione Rerum Oeconomicarum ac Administratoriarum Sanctae Sedis Civitatisque Vaticanae Fidelis dispensator et prudens (24.02.2014), AAS 106 (2014), s. 164-165.

- FRANCISCUS PP.: Litterae apostolicae motu proprio datae ad probandum novum statutum auctoritatis de communicatione nummaria (15.11.2013), AAS 105 (2013), s. 1138-1144.
- FRANCISCUS PP.: Litterae apostolicae motu proprio datae de translatione Sectionis Ordinariae Administrationis Patrimonii Apostolicae Sedis ad Secretariam de Re Oeconomica (8.07.2014), AAS 106 (2014), s. 618-620.
- FRANCISCUS PP.: Litterae apostolicae motu proprio datae de vitandis pecunia sordide parata, nummariis rebus ad tromocratiam fovendam et accumulatione armorum ingentis destructionis (8.08.2013), AAS 105 (2013), s. 811-813.
- FRANCISCUS PP.: Litterae apostolicae motu proprio datae per l'istituzione della Segreteria per la Comunicazione L'attuale contesto comunicativo (27.06.2015), AAS 107 (2015), s. 591-592.
- FRANCISCUS PP.: Litterae apostolicae motu proprio datae sulla revisione dello statuto del Fondo Pensioni Vaticano II Fondo Pensioni (28.05.2015), AAS 107 (2015), s. 509-519.
- FRANCISCUS PP.: Statuti dei nuovi organismi economici (22.02.2015), *Communicationes* 47 (2015), s. 25-44.
- IOANNES PAULUS PP. II: Constitutio apostolica de Romana Curia Pastor Bonus (28.06.1988), AAS 80 (1988), s. 841-912; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł, red. i oprac. W. Kacprzyk, M. Sitarz, Lublin: Wydawnictwo KUL 2006, s. 217-257.
- IOANNES PAULUS PP. II: Legge sugli archivi della Santa Sede (21.03.2005), AAS 97 (2005), s. 355-376.
- IOANNES PAULUS PP. II: Litterae apostolicae motu proprio datae Pontificia Commissio «Pro Russia» in Commissionem Interdicasterialem Stabilem pro Ecclesia in Europa Orientali immutatur Europae Orientalis (15.01.1993), AAS 85 (1993), s. 309-310; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł 2, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013, s. 75-77.
- IOANNES PAULUS PP. II: Litterae apostolicae motu proprio datae quibus Commissio quaedam ad plenam ecclesialem communionem Fraternalitatis sacerdotalis a sancto Pio X sodalium vel eidem coniunctorum expediendam instituitur Ecclesia Dei (2.07.1988), AAS 80 (1988), s. 1495-1498.
- IOANNES PAULUS PP. II: Litterae apostolicae motu proprio datae quibus lex promulgatur de Sanctae Sedis tabulariis La cura vigilantissima (21.03.2005), AAS 97 (2005), s. 353-355.
- IOANNES PAULUS PP. II: Litterae apostolicae motu proprio datae quibus Pontificium Consilium de Cultura et Pontificium Consilium pro Dialogo cum non credentibus in unum rediguntur Inde a Pontificatus (25.03.1993), AAS 85 (1993), s. 549-552; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł 2, red. i oprac. M. Sitarz, A. Romanko, U. Wasilewicz [i in.], Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2013, s. 79-83.
- IOANNES PAULUS PP. II: motu proprio N. CCCLXXXIV, Legge sul governo dello Stato della Città del Vaticano (16.07.2002), AAS Suppl. 73 (2002), s. 35-49.
- PAULUS PP. VI: Constitutio apostolica de Romana Curia Regimini Ecclesiae Universae (15.08.1967), AAS 59 (1967), s. 885-928; tekst polski w: Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł, red. i oprac. W. Kacprzyk, M. Sitarz, Lublin: Wydawnictwo KUL 2006, s. 166-196.
- PIUS PP. X: Constitutio apostolica de Romana Curia Sapienti consilio (29.06.1908), AAS 1 (1909), s. 7-19.

- SACROSANCTUM CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II: Decretum de pastoralis episcoporum munere in Ecclesia Christus Dominus (28.10.1965), AAS 58 (1966), s. 673-696; tekst polski w: SOBÓR WATYKANSKI II, Konstytucje, dekryty, deklaracje, Poznań: Pallottinum 2002, s. 236-258.
- SECRETARIA STATUS: Regolamento della Commissione indipendente di valutazione per le assunzioni di personale laico presso la Sede Apostolica (30.11.2012), AAS 105 (2013), s. 84-92.
- SECRETARIA STATUS: Regolamento Generale della Curia Romana (30.04.1999), AAS 91 (1999), s. 629-699.
- SECRETARIA STATUS: Rescripta „Ex Audientia SS.mi” Regolamento del Fondo Assistenza Sanitaria (FAS) (24.06.2013), AAS 105 (2013), s. 713-715.
- SECRETARIA DI STATO: Rescripto „Ex Audientia SS.mi” Statuto e Regolamento del Fondo Assistenza Sanitaria (FAS) (10.07.2010), AAS 102 (2010), s. 472-497.
- SIXTUS V PP.: Institutio quindecim congregationum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, cum iurisdictionum et facultatum partita concessione, ad faciliorem universae reipublicae christianae statusque ecclesiastici et Romanae Curiae negotiorum et causarum expeditionem Immensa aeterni Dei (22.01.1588), [w:] Bullarum diplomatum et privilegiorum sanctorum romanorum pontificum Taurinensis editio: opletior facta collectione novissima plurium brevium, epistolarum, decretorum actorumque S. Sedis a S. Leone Magno usque ad praesens, t. VIII: a Gregorio XIII ad Sixtum V, Torino: Augustae Taurinorum, Seb. Franco et Henrico Dalmazzo editoribus 1863, s. 985-999.

LITERATURA

- MARTENS Kurt: The Reform of the Roman Curia at the Service of the New Evangelization, *The Jurist* 75 (2015), s. 197-228.
- MIÑAMBRES Jesús: Primi rilievi sugli statuti dei nuovi organismi economici della Santa Sede, *Ius Ecclesiae* 27 (2015), s. 497-503.
- SITARZ Mirosław: Kuria Rzymska, [w:] Słownik prawa kanonicznego, Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax 2004, kol. 101-102.
- ZALBIDEA Diego: Comentario a los nuevos estatutos de los organismos económicos de la Santa Sede, *Ius Canonicum* 55 (2015), s. 365-371.

NOWE STRUKTURY EKONOMICZNO-ADMINISTRACYJNE W KURII RZYMSKIEJ

Streszczenie

Papież Franciszek utworzył trzy struktury do spraw ekonomicznych i administracyjnych Stolicy Apostolskiej i Państwa-Miasta Watykan: Radę ds. Gospodarczych, Sekretariat ds. Gospodarczych i urząd Audytora Generalnego. Podmioty te są odpowiedzialne za ekonomiczną kontrolę i nadzór dykasterii Kurii Rzymskiej oraz instytucji związanych ze Stolicą Apostolską i Państwem-Miastem Watykan. Kontynuując reformę Kurii Rzymskiej, papież Franciszek przeniósł Sekcję Zwyczajną Administracji Patrimonium Stolicy Apostolskiej do Sekretariatu ds. Gospodarczych.

Słowa kluczowe: Stolica Apostolska, Sekretariat ds. Gospodarczych, Rada ds. Gospodarczych, Audytor Generalny

NEW ECONOMIC AND ADMINISTRATIVE STRUCTURES IN THE ROMAN CURIA

S u m m a r y

Pope Francis established three coordinating agency for the economic and administrative affairs of the Holy See and the Vatican City State: the Council for the Economy, the Secretariat for the Economy and the office of Auditor General. These entities are competent for the economic control and vigilance of the dicasteries of the Roman Curia and the institutions linked to the Holy See and the Vatican City State. Continuing the reform of the Roman Curia, the Pope Francis transferred the Ordinary Section of the Administration of the Patrimony of the Apostolic See to the Secretariat for the Economy.

Key words: Holy See, Secretariat for the Economy, Council for the Economy, Auditor General